

**Raport z ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej
w Gimnazjum nr 3
im. Janusza Kusocińskiego
w Sulechowie
w roku szkolnym 2015/2016**

I. WSTĘP

Raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Gimnazjum nr 3 w Sulechowie przez zespół ewaluatorów w składzie:

Akonom Elżbieta

Gielniak Barbara

Obrał Dorota

Głównym **przedmiotem ewaluacji** był:

Obszar I

Efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki

Wymaganie 1.3.

Uczniowie są aktywni.

II. OPIS EWALUACJI

Na początku roku szkolnego na zlecenie dyrektora Zespołu Szkół w Sulechowie, uwzględniając propozycje nauczycieli, zespół ewaluacyjny określił przedmiot ewaluacji w roku szkolnym 2011/2012, czyli:

- * Udział uczniów w zajęciach prowadzonych w szkole.
- * Aktywność uczniów w zajęciach dydaktycznych,
- * Samodzielność uczniów w podejmowaniu różnorodnych aktywności na rzecz własnego rozwoju i rozwoju szkoły.
- * Udział uczniów w pracach Samorządu Szkolnego.

W badaniach pominięte zostały zagadnienia związane z udziałem uczniów w zajęciach pozalekcyjnych oraz podejmowaniem działań wzbogacających warunki lokalowe i wyposażenie szkoły w celu poprawy warunków realizacji przyjętych w szkole programów nauczania i poszerzenia oferty zajęć. Były one bowiem przedmiotem badań ewaluacji wewnętrznej prowadzonej w poprzednich latach.

Plan ewaluacji został sporządzony we wrześniu 2015 roku. W drugiej połowie września, na spotkaniu zespołu ewaluacyjnego, przedyskutowany został przedmiot, obszary i pytania kluczowe planowanej ewaluacji. Przedstawiono również projekt ewaluacji. Wspólnie sporządzono harmonogram prac.

W planowaniu badań wzięto pod uwagę następujące **kryteria** ewaluacyjne:

- Wykorzystanie informacji do planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej
- Podniesienie skuteczności działań dydaktycznych i wychowawczych.

Następnie zdefiniowane zostały **cele** ewaluacji:

- Zbadanie w szerokim zakresie aktywności uczniów, a poprzez to doskonalenie efektów pracy szkoły. Aktywni uczniowie w szkole wpływają na osiągnięcie sukcesów w działalności dydaktycznej i wychowawczej.
- Dostarczenie szkole pełnej, rzetelnej, a tym samym obiektywnej informacji o jej silnych i słabych stronach, o jej wartościach i niedomaganiach.
- Umożliwienie uczniom podejmowania różnorodnych aktywności na rzecz własnego rozwoju i rozwoju szkoły.

Członkowie zespołu sformułowali **pytania kluczowe**, na które miała odpowiedzieć ewaluacja:

1. Jaki jest poziom frekwencji na zajęciach i jaki ma ona wpływ na wyniki osiągnięte przez uczniów?
2. Czy uczniowie aktywnie uczestniczą w zajęciach dydaktycznych?
3. Jakie metody pracy, nowatorskie programy i projekty aktywizujące uczniów wprowadza szkoła ?
4. Jakie pomoce dydaktyczne w szkole wspierają aktywizację uczniów?
5. Czy szkoła stwarza warunki do kreatywnej pracy uczniów?
6. Czy uczniowie są samodzielni w podejmowaniu własnych działań?
7. Czy szkoła realizuje przedsięwzięcia zainicjowane przez uczniów?
8. W jaki sposób uczniowie wykazują się własną inicjatywą?
9. Czy w szkole promuje się działania, osiągnięcia uczniów?
10. W jaki sposób uczniowie angażują się w pracę Samorządu Uczniowskiego?

Przeprowadzając ewaluację, chcieliśmy uzyskać odpowiedź na pytanie, jaka jest aktywność uczniów, jaki szkoła ma na to wpływ, co należy zmienić lub dopracować, aby było lepiej.

Określono również **odbiorców ewaluacji**, osoby, do których mogą być skierowane rekomendacje, odpowiedzialne za ich wdrożenie: nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja.

Kolejnym etapem działań była **identyfikacja zasobów**, wybór **narzędzi, metod i grupy badawczej**

Zbieraniem danych zajął się zespół do spraw ewaluacji wewnętrznej. Badania przeprowadzane były w pierwszym i drugim semestrze roku szkolnego 2015/2016 w terminach zaplanowanych przez prowadzących. Materiały zbierano poprzez stosowanie następujących narzędzi:

- analizę dziennika Librus,
- przeprowadzanie i analizę ankiet dla uczniów, rodziców, nauczycieli.
- przeprowadzanie wywiadów z wybranymi uczniami,
- analizę wybranych imprez szkolnych.
- informacje na temat działań Samorządu Uczniowskiego zamieszczone na stronie internetowej szkoły.

Szkolni ewaluatorzy określili **metody** badawcze:

- ankiety,
- wywiad,
- obserwacja,
- analiza dokumentów.

Opracowano **narzędzia badawcze** : kwestionariusze ankiet dla nauczycieli, uczniów, rodziców.

Ustalono **grupę badawczą**: uczniowie wszystkich klas gimnazjalnych (279 uczniów), ich rodzice (161 osób), nauczyciele (27 osób).

Określono także **ramy czasowe** ewaluacji : wrzesień - czerwiec 2016r.

III. WYNIKI EWALUACJI

Pierwsze pytanie kluczowe dotyczyło frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych oraz jej wpływ na wyniki osiągane przez uczniów.

1. Jaki jest poziom frekwencji na zajęciach i jaki ma ona wpływ na wyniki osiągane przez uczniów?

Na podstawie analizy dziennika Librus uzyskano następujące informacje:

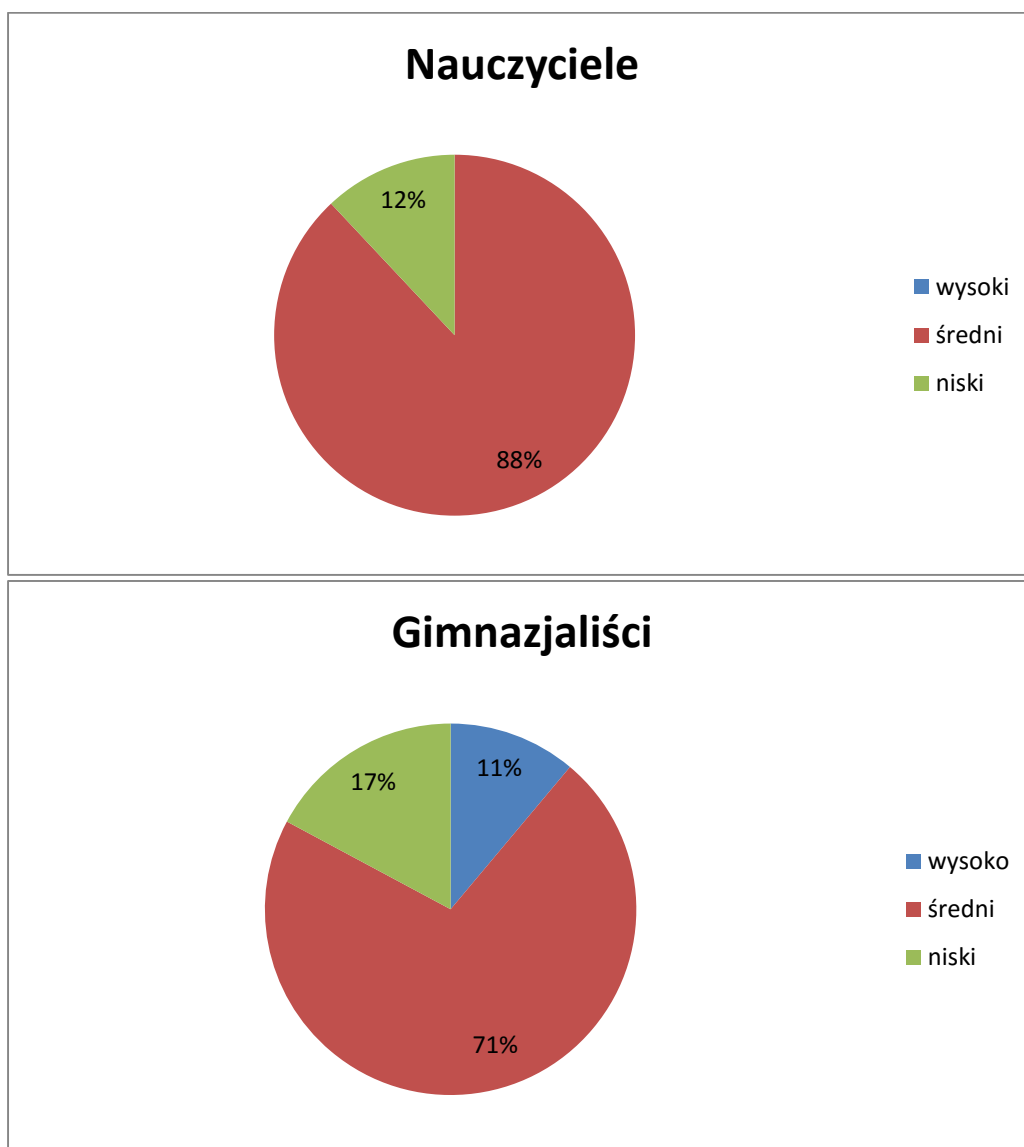
Frekwencja	Średnia ocen	Frekwencja	Średnia ocen	Frekwencja	Średnia ocen
1a		2a		3a	
89,88%	3,69	89,17%	3,70	82,54%	3,59
1b		2b		3b	
93,81%	4,14	91,36%	5,15	86,96%	4,55
1c		2c		3c	
91,89%	4,18	90,46%	3,43	87,92%	4,37
1d		2d		3d	
82,47%	2,74	88,15%	2,83	88,24%	3,15
1e		2e		3e	
81,14%	2,67	82,48%	3,01	85,60%	3,14

Trudno mówić o jednoznacznym ujemnym wpływie średniej frekwencji klasy na jej średnią ocenę semestralną w klasach matematycznych i humanistycznych (klasy B, C), co dobrze ilustruje tabela. Wysoka lub w miarę wysoka frekwencja klasy nie determinuje

wysokiej średniej klasy i odwrotnie. Nieco inaczej jest w przypadku klas sportowych (klasy A). Widać, iż klasa trzecia, która ma najniższą frekwencję ma też proporcjonalnie najniższą średnią ocen. Podobnie jest w przypadku klas ogólnych (klasy D, E). pierwsze klasy o najniższej frekwencji uzyskały też najniższe wyniki w nauce.

2. Czy uczniowie aktywnie uczestniczą w zajęciach dydaktycznych?

Jedno z pierwszych pytań w kwestionariuszach ankiet skierowanych do uczniów i nauczycieli dotyczyło ich opinii na temat aktywności gimnazjalistów na lekcjach. Oto odpowiedzi:

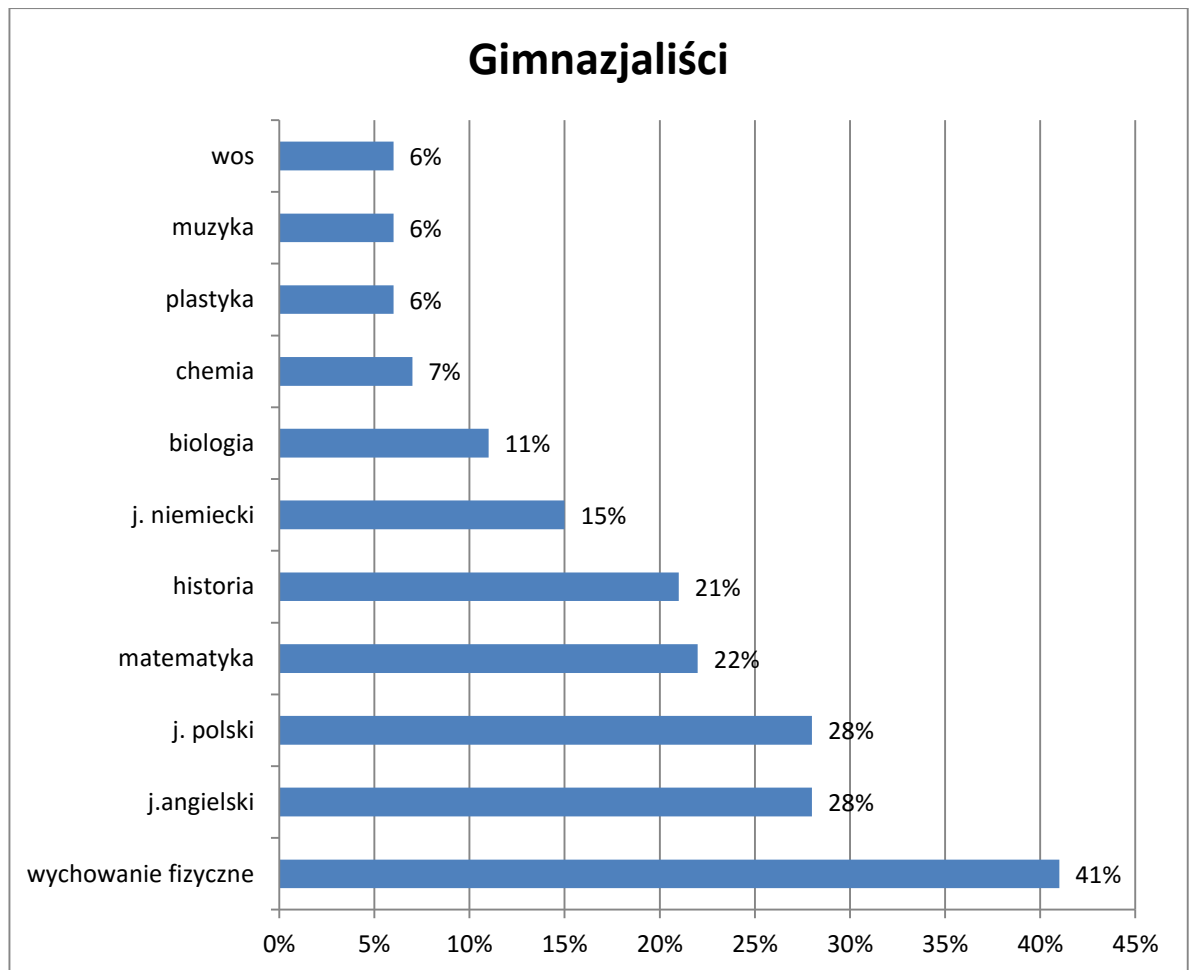

Większość badanych nauczycieli, bo aż 88%, uznało poziom aktywności uczniów na lekcji jako średni, pozostałe 12% określiło go jako niski. Gimnazjaliści byli wobec siebie nieco mniej surowi, choć aż 71% ankietowanych również zaznaczyło średni poziom aktywności, 17% niski, ale znaleźli się tacy, 11%, którzy swą aktywność ocenili jako wysoką.

Zapytaliśmy również uczniów, na jakich lekcjach są najbardziej aktywni.

Oto przedmioty najczęściej wymieniane przez ankietowanych:

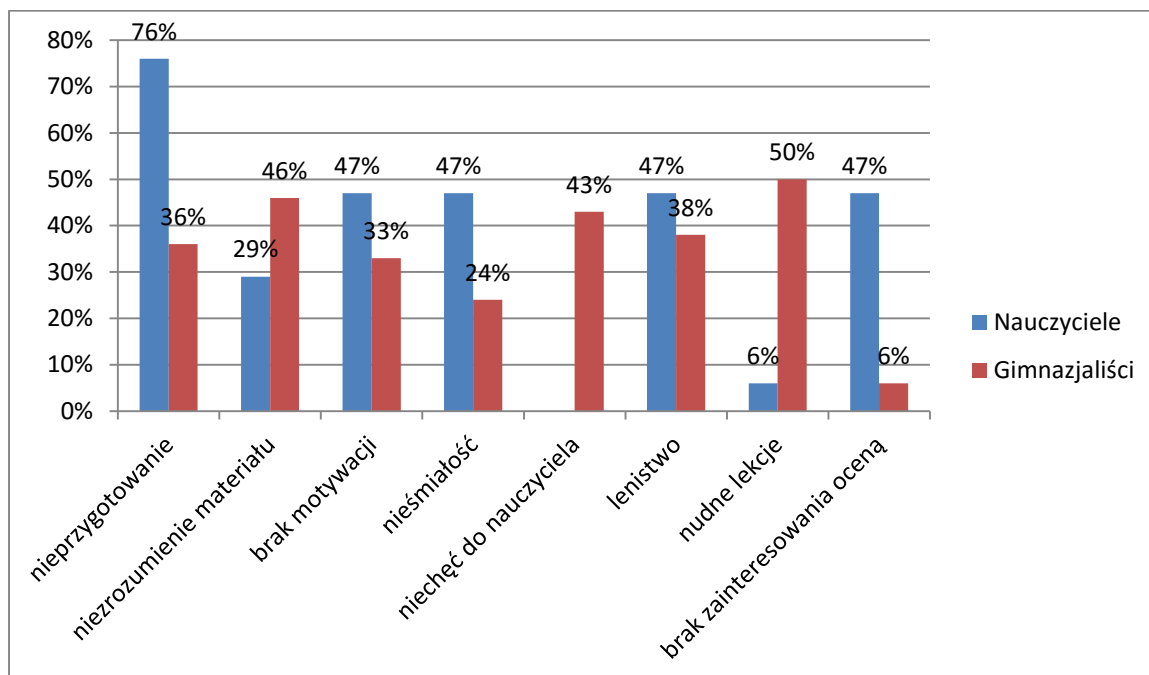
Na jakich lekcjach uczniowie są najaktywniejsi?

Jak wynika z powyższego wykresu, uczniowie są najbardziej aktywni na zajęciach wychowania fizycznego, na drugim miejscu wymienili język polski i język angielski, potem matematykę i historię.

Skoro większość ankietowanych oceniło aktywność uczniów na zajęciach lekcyjnych jako średnią, należy się zastanowić, jakie są tego powody. Kolejne pytanie dotyczyło przyczyn braku aktywności uczniów. Oto odpowiedzi uczniów i ich nauczycieli.

Jakie są powody braku aktywności uczniów na lekcji?

Zdecydowana większość badanych nauczycieli (76%) na pierwszym miejscu wśród przyczyn braku aktywności uczniów na lekcji wskazało ich nieprzygotowanie do lekcji, na drugim miejscu (47%) znalazły się: brak motywacji, nieśmiałość uczniów, lenistwo i brak zainteresowania dobrą oceną. 29% badanych nauczycieli problem widzi także w niezrozumieniu materiału omawianego na lekcji. Tylko 6% ankietowanych nauczycieli wskazało nudne lekcje, nikt spośród badanych członków grona pedagogicznego nie zauważył niechęci uczniów do nauczycieli.

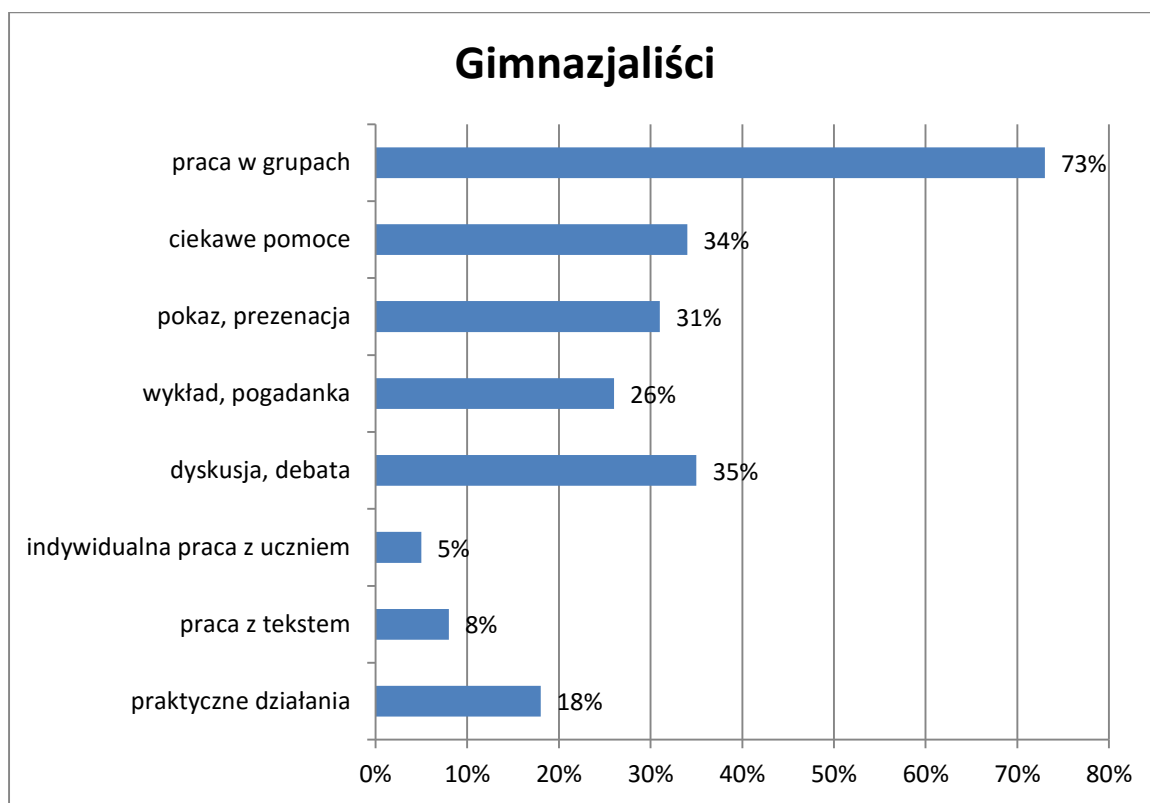
Zupełnie inaczej problem postrzegają uczniowie. Oni (50%) na pierwszym miejscu wymieniają właśnie nudne lekcje, na kolejnych – niezrozumienie materiału omawianego na lekcji (46%) i niechęć do nauczyciela (43%). Jako kolejne gimnazjaliści wskazali: własne lenistwo (38%), nieprzygotowanie do lekcji (36%), brak motywacji (33%), nieśmiałość (24%). Tylko 6% ankietowanych gimnazjalistów wskazało jako przyczynę braku swej aktywności na lekcji – brak zainteresowania dobrą oceną.

Rozbieżności w ocenach nauczycieli i uczniów mogą po części wynikać z braku krytycyzmu wobec siebie, zarówno jednej, jak i drugiej badanej grupy. Dlatego też powinno się dążyć do takiej organizacji zajęć, by były one atrakcyjne, omawiany materiał zrozumiały, warto też zadbać o pozytywne relacje z uczniem.

3. Jakie metody pracy, nowatorskie programy i projekty aktywizujące uczniów wprowadza szkoła?

Zapytaliśmy gimnazjalistów o metody, stosowane przez nauczycieli w trakcie lekcji, zwiększające aktywność uczniów. Oto ich odpowiedzi:

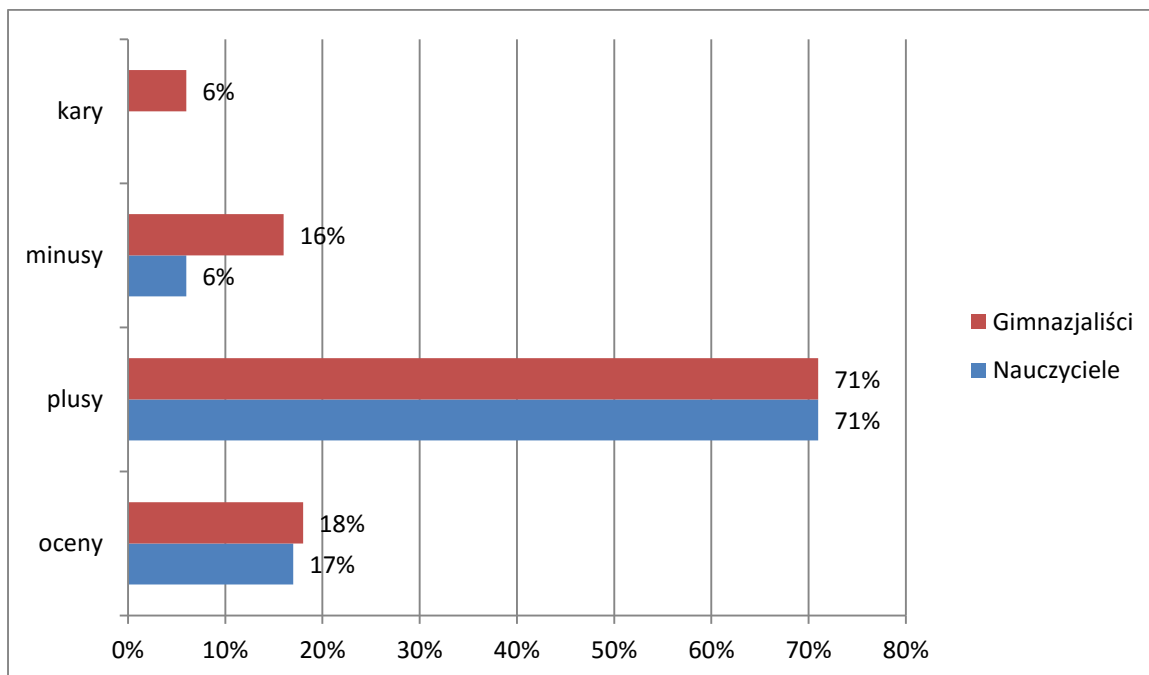
Jakie metody stosowane przez nauczycieli zwiększają aktywność uczniów?

Jak widzimy, za najbardziej skuteczną metodę uczniowie uznali pracę w grupach (73%), na drugim miejscu uplasowała się debata/dyskusja, na kolejnych stosowanie ciekawych pomocy dydaktycznych (34%) i pokaz/demonstracja/prezentacja (31%). Jako najmniej skuteczne gimnazjaliści wskazali: indywidualną pracę z uczniem, pracę z tekstem, praktyczne rozwiązywanie zadań, wykład i pogadankę.

Kolejnym badanym zagadnieniem było to, w jaki sposób nauczyciele starają się zaktywizować swoich uczniów.

Jak nauczyciele motywują uczniów do aktywności?

W tym przypadku nauczyciele i uczniowie byli zgodni. Większość nauczycieli nagradza aktywność uczniów, stawiając plusy po każdej lekcji, tylko niektórzy stawiają od razu oceny. Do minusów za brak aktywności przyznaje się 6% nauczycieli, choć wskazało je 16% badanych uczniów. 6% uczniów zaznaczyło również kary. Niektórzy ankietowani gimnazjaliści wymienili także krzyk nauczyciela oraz krytykanctwo. Nauczyciele natomiast dopisali: zwrócenie uwagi na ciekawe strony internetowe, zachęcanie do korzystania z darmowych programów.

4. Jakie pomoce dydaktyczne w szkole wspierają aktywizację uczniów?

Ankietowani wymieniali pomoce dydaktyczne, które, według nich, wspierają aktywizację uczniów. Są to:

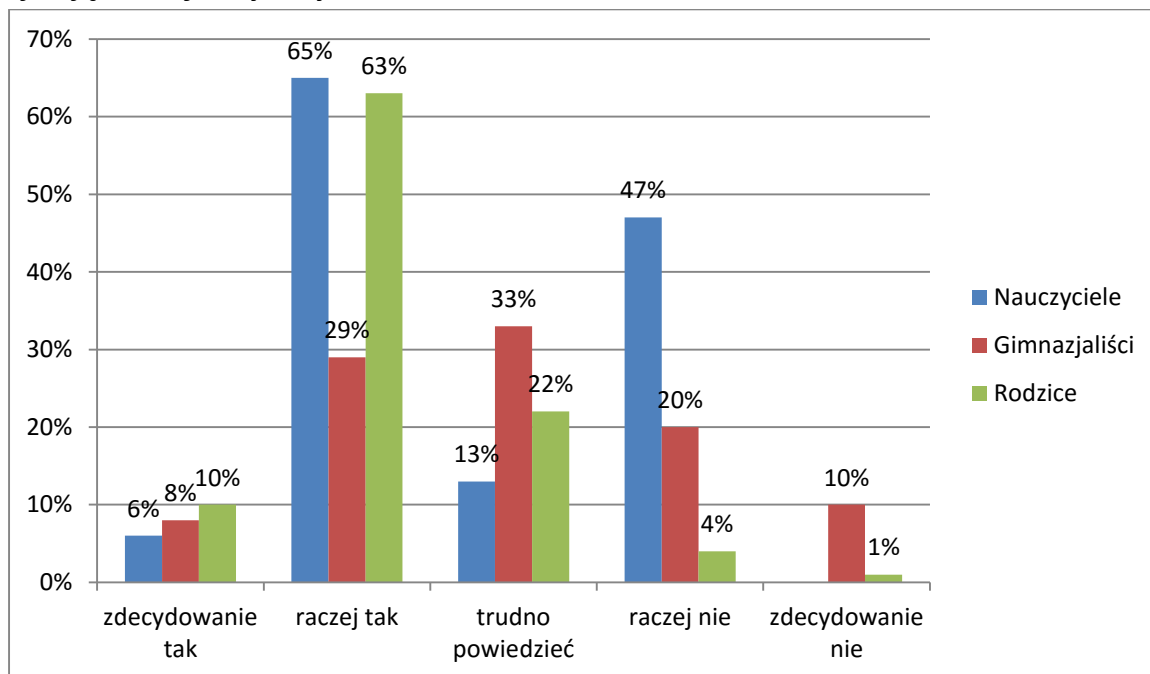
- tablice interaktywne,
- programy multimedialne,
- rzutniki,
- przyrządy do doświadczeń,
- pomoce, które można dotknąć,
- modele brył,
- filmy,
- plansze.

5. Czy szkoła stwarza warunki do kreatywnej pracy uczniów?

Kolejnym badanym obszarem była samodzielność i autonomiczność uczniów podejmujących rozmaite formy aktywności. Zapytaliśmy uczniów, rodziców

i nauczycieli, czy szkoła stwarza ku temu odpowiednie warunki. Oto opinie ankietowanych grup:

Czy w szkole stawia się na samodzielność i autonomiczność uczniów, którzy podejmują różne formy aktywności?

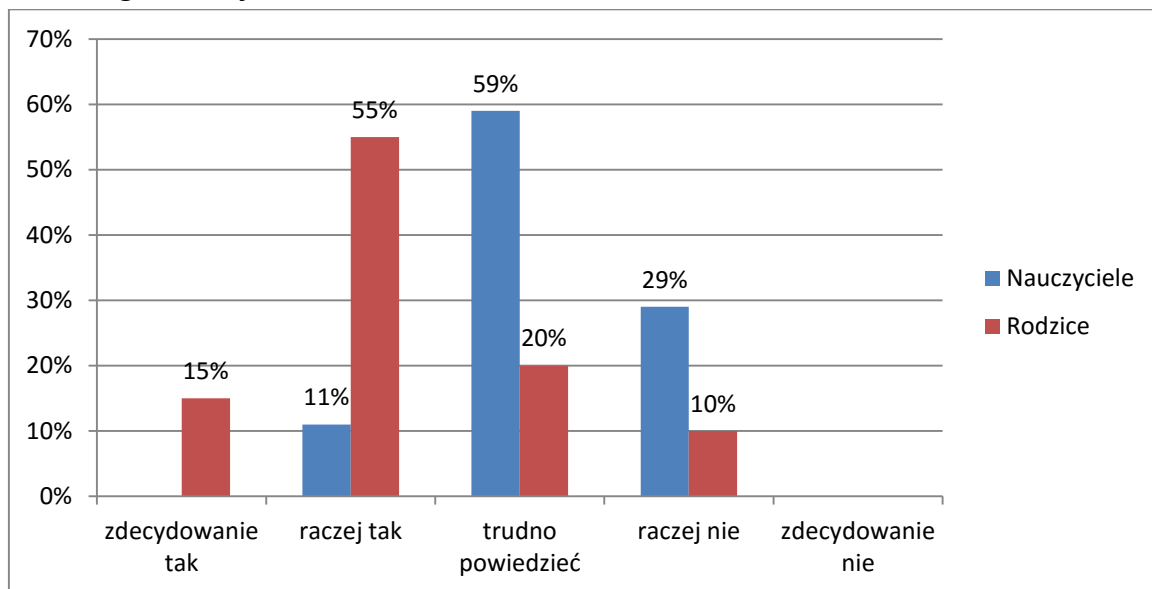

Większa część nauczycieli (71%) oraz rodziców (73%) uznała, że w szkole raczej, lub zdecydowanie, stawia się na samodzielność i autonomiczność uczniów. Spora grupa nauczycieli (47%) ma przeciwnie zdanie na ten temat, twierdząc, że szkoła raczej nie kładzie nacisku na samodzielność i autonomiczność gimnazjalistów. 22% rodziców nie ma zdania na ten temat. Badani uczniowie nie potrafili jednoznacznie odpowiedzieć na zadane pytanie, 33% ankietowanych nie miało zdania na ten temat, 37% uznało, że raczej i zdecydowanie szkoła stawia na ich samodzielność i autonomiczność, 30% wyraziło przeciwnie opinie – raczej lub zdecydowanie nie.

6. Czy uczniowie są samodzielni w podejmowaniu własnych działań?

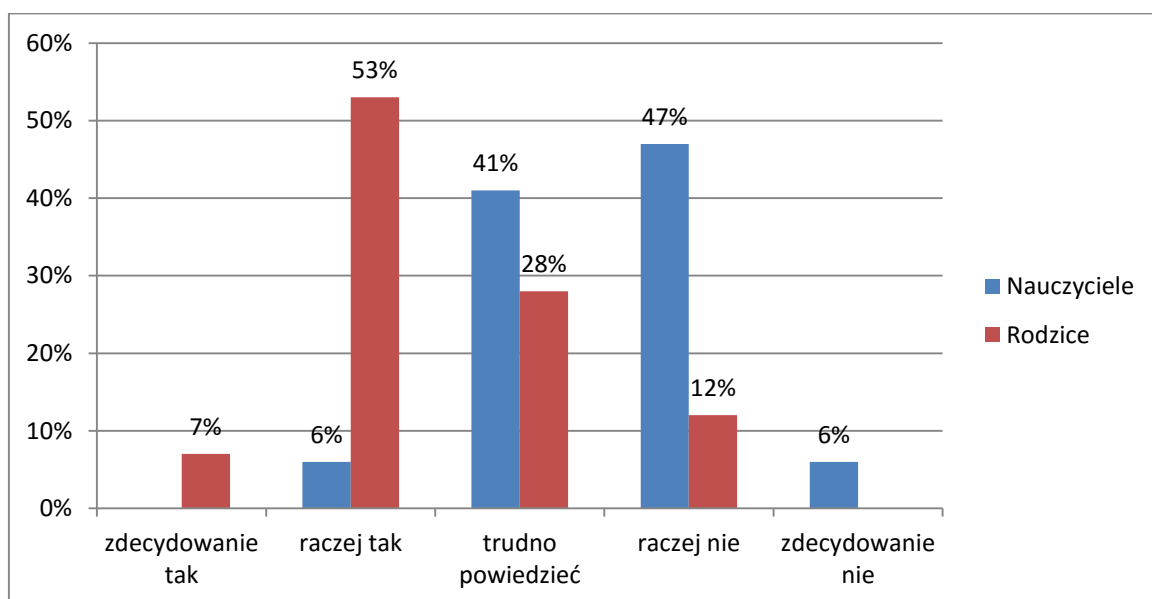
Zapytaliśmy nauczycieli i rodziców o ich opinie na temat samodzielności uczniów w podejmowaniu różnorodnych aktywności na rzecz własnego rozwoju oraz na rzecz szkoły.

Czy uczniowie są samodzielni w podejmowaniu różnorodnych aktywności na rzecz własnego rozwoju?

W kwestii samodzielności uczniów w podejmowaniu działań na rzecz własnego rozwoju rodzice wykazali się większym optymizmem. Większość (70%) wskazała odpowiedzi twierdzące. Nauczyciele, w przeważającej części, nie mieli zdania na ten temat (59%), 29% odpowiedziało przecząco, tylko 11% opinii badanych nauczycieli było zgodnych z opiniami rodziców.

Czy uczniowie są samodzielni w podejmowaniu różnorodnych aktywności na rzecz rozwoju szkoły?

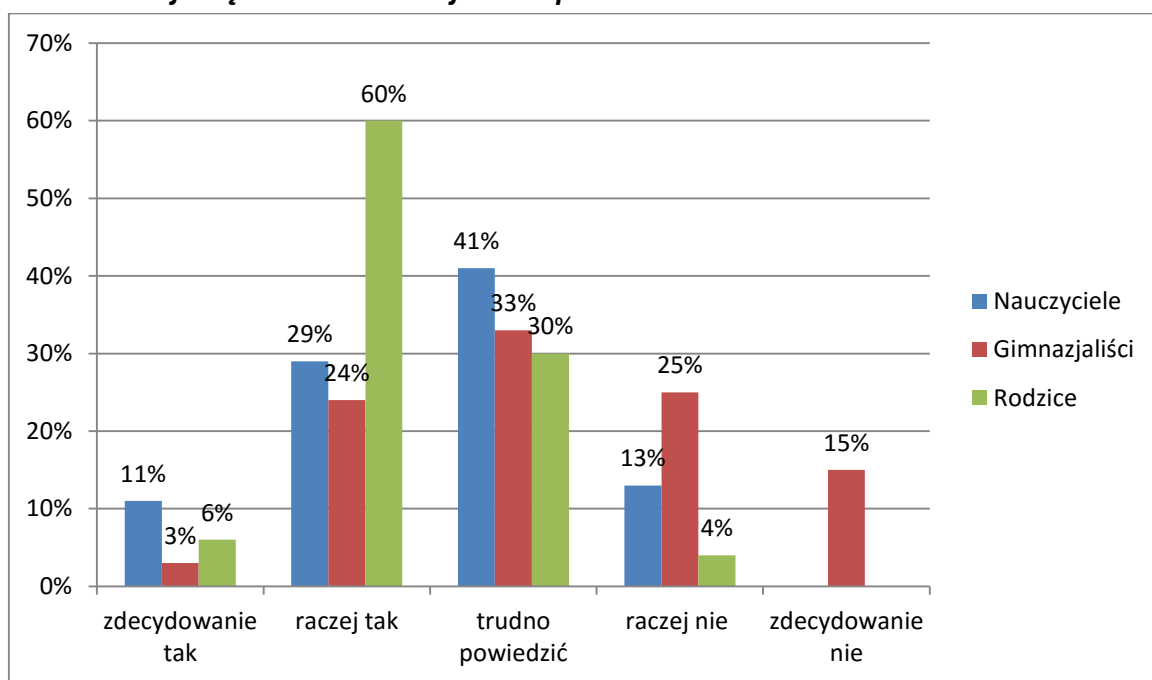

Ankietowani rodzice podobnie odpowiedzieli również na pytanie dotyczące samodzielności uczniów w podejmowaniu działań na rzecz szkoły. W tym przypadku większość rodziców odpowiedziała twierdząco (53% - raczej tak, 7% - zdecydowanie tak), 28% nie ma zdania na ten temat, tylko 12% uznało, że uczniowie samodzielnie raczej nie podejmują działań na rzecz szkoły. zupełnie odmienną opinię wyrazili nauczyciele. 47% uznało, że gimnazjaliści raczej nie (6% zdecydowanie nie) są samodzielni w podejmowaniu aktywności na rzecz szkoły, 41% nie ma zdania na ten temat, tylko 6% odpowiedziało twierdząco - raczej tak. Te różnice mogą wy pływać z faktu, iż nauczyciele, lepiej znając rzeczywistość szkolną, mają często większą świadomość, które działania uczniów są podejmowane z ich własnej inicjatywy, a które są zaproponowane lub narzucone uczniom przez samych nauczycieli.

7. Czy w szkole realizuje się przedsięwzięcia zainicjowane przez uczniów?

Kolejne badane zagadnienie dotyczyło tego, czy w szkole realizuje się przedsięwzięcia zainicjowane przez uczniów. Swoimi opiniami na ten temat podzielili się zarówno gimnazjaliści, jak i ich rodzice i nauczyciele.

Czy w szkole realizuje się działania zainicjowane przez uczniów?

W tym przypadku po raz kolejny rodzice okazali się największymi optymistami. Aż 60% uznało, że w szkole raczej (6% zdecydowanie) realizuje się inicjatywy uczniów, 30% nie miało zdania na ten temat, tylko 4% rodziców wskazało odpowiedź „raczej nie”. Wśród ankietowanych nauczycieli 41% nie miało zdania na ten temat, 29% wskazało odpowiedź „raczej tak”, 3% - „zdecydowanie tak”, 13% - „raczej nie”. Najbardziej krytyczni okazali się gimnazjaliści. 33% badanych uczniów nie miało zdania na ten temat, 25% uznało że szkoła raczej nie (15% zdecydowanie nie) realizuje inicjatyw uczniowskich, 27% było przeciwnego zdania.

8. W jaki sposób uczniowie wykazują własną inicjatywę?

Poprosiliśmy wszystkie badane grupy o podanie konkretnych, znanych im, przykładów działań, które zainicjowane zostały przez samych uczniów. Poniższa tabela przedstawia najczęściej podawane przez nauczycieli, gimnazjalistów i rodziców przykłady takich właśnie działań.

Przykłady realizowanych działań zainicjowanych przez uczniów:

Nauczyciele	Gimnazjaliści	Rodzice
45% ankietowanych potrafiło wskazać konkretne działania	30% ankietowanych potrafiło wskazać konkretne działania	22% ankietowanych potrafiło wskazać konkretne działania
Nocki filmowe Drzwi Otwarte Projekty edukacyjne	Nocki filmowe Połowinki Dzień Młodości Kolorowe dni Szafki na korytarzu Ławki na korytarzach Dyskoteki Remont łazienki dziewcząt Przedstawienia Treningi piłki ręcznej	Akcje charytatywne Nocki filmowe Dzień Młodości Szafki i ławki na korytarzach Połowinki Kiermasze Wycieczki Wagary

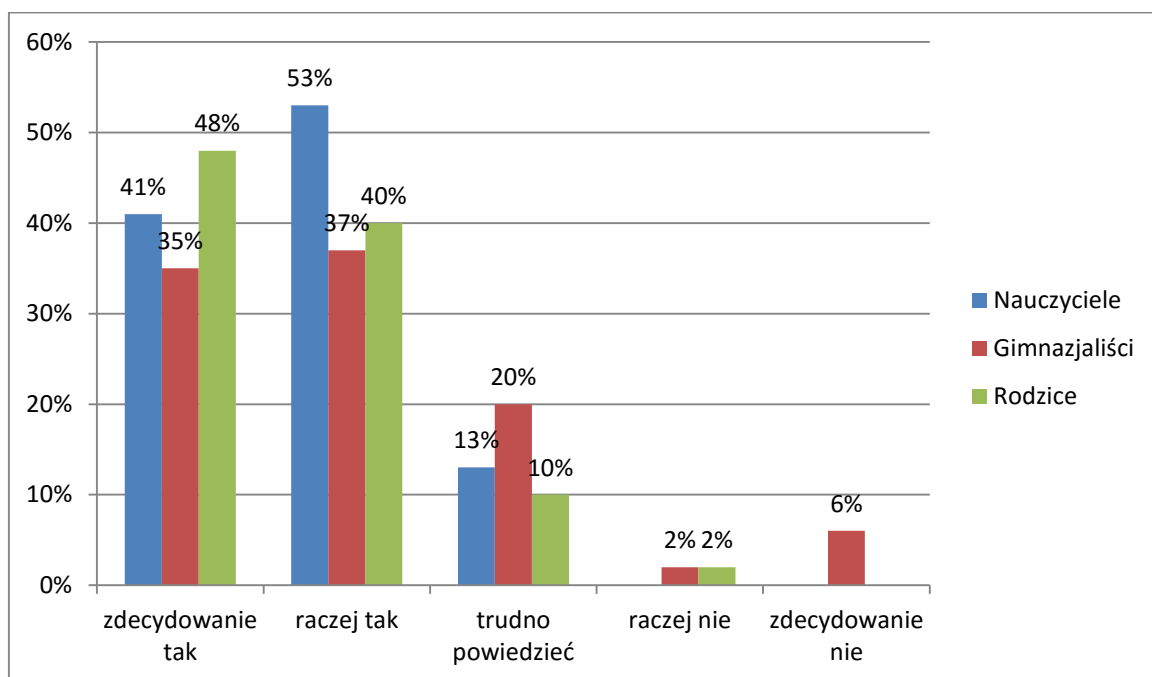
Niepokojącym jest fakt, że tylko 45% badanych nauczycieli, 30% uczniów, 22% rodziców potrafiło wskazać konkretne przykłady działań zainicjowanych przez gimnazjalistów.

Przedstawiciele wszystkich trzech grup wymienili nocki filmowe, uczniowie najczęściej wskazywali Połowinki, szafki i ławki na korytarzach oraz remont łazienki dziewcząt. Rodzice skupiali się głównie na rozmaitych akcjach charytatywnych: kiermaszach, zbiórkach pieniędzy, koncertach charytatywnych. Jeden rodzic jako przykład działań zainicjowanych przez uczniów wymienił wagary.

9. Czy w szkole promuje się działania, osiągnięcia uczniów?

Kolejne pytanie, kierowane do wszystkich trzech grup ankietowanych, dotyczyło promowania osiągnięć uczniów na terenie szkoły.

Czy na terenie szkoły widoczne są informacje o osiągnięciach uczniów?

W tym przypadku odpowiedzi wszystkich trzech grup były zbliżone. Zdecydowana większość badanych uczniów, rodziców i nauczycieli uznała, że w szkole widoczne są informacje o osiągnięciach uczniów. Tylko 2% gimnazjalistów i rodziców udzieliło odpowiedzi: „raczej nie”, 6% gimnazjalistów: „zdecydowanie nie”.

11. W jaki sposób uczniowie angażują się w pracę Samorządu Uczniowskiego?

Badając zaangażowanie uczniów w pracę Samorządu Uczniowskiego, skupiliśmy się na wpływie młodzieży na wybór rad samorządów klasowych i Rady Samorządu Uczniowskiego oraz na planowanie i realizację działań Samorządu Uczniowskiego w ciągu całego roku szkolnego.

Jaki wpływ mają uczniowie na wybór samorządu klasowego i szkolnego?

Na podstawie wywiadu z przewodniczącymi samorządów klasowych oraz wywiadu z wychowawcami można stwierdzić, że uczniowie mają wpływ na wybór samorządu klasowego i szkolnego. Uczniowie twierdzą, że wybory są demokratyczne. Argumenty potwierdzające demokratyczny sposób wyborów to najczęściej: tajność, powszechność, wygrywa uczeń, który ma najwięcej głosów. Procedura gwarantuje, że wybory są właściwie przeprowadzane. Kandydujący uczniowie mają możliwość zaprezentowania się w szkole w czasie kampanii wyborczej.

W jaki sposób uczniowie wpływają na planowanie pracy samorządu szkolnego?

Rada Samorządu Uczniowskiego opracowuje Plan Pracy Samorządu Uczniowskiego. Plan ten weryfikują jego opiekunowie. Dokument opracowany bywa na bazie planów z lat poprzednich. Samorząd Uczniowski działa zgodnie z Regulaminem Samorządu Uczniowskiego obowiązującym w Zespole Szkół w Sulechowie. Z rozmów z uczniami wynika, iż rzadko sami inicjują oni działania Samorządu Uczniowskiego, częściej realizują zadania wyznaczone im przez nauczycieli, opiekunów Samorządu Uczniowskiego i dyrekcję szkoły.

Na stronie internetowej szkoły znajdujemy informacje o następujących działaniach, akcjach Samorządu Uczniowskiego:

- Debata Oksfordzka.
- Najdłuższy łańcuch Choinkowy,
- Szkolne Walentynki.
- W Winnym Grodzie w Korowodzie.
- Dzień Młodości.
- Szlachetna Paczka.
- Pola Nadziei.
- Wyślij pączki do Afryki.

IV. WNIOSKI

MOCNE STRONY

1. Nauczyciele starają się stosować metody aktywizujące uczniów (praca w grupach, dyskusja).
2. Nauczyciele motywują uczniów do aktywności, nagradzając ich plusami, dobrymi ocenami.
3. Szkoła dysponuje pomocami, które wspierają aktywizację uczniów (tablice interaktywne, rzutniki).
4. Rodzice postrzegają szkołę jako miejsce, w którym stawia się na samodzielność i autonomiczność uczniów, którzy podejmują różne formy aktywności; realizuje się działania zainicjowane przez uczniów, promuje się uczniowskie osiągnięcia.
5. Uczniowie mają wpływ na wybór rad samorządów klasowych i Rady Samorządu Uczniowskiego.
6. Na terenie szkoły widoczne są informacje o osiągnięciach uczniów.
7. Uczniowie chętnie uczestniczą w akcjach charytatywnych.

8. Uczniowie biorą udział w konkursach wewnątrzszkolnych, olimpiadach i zawodach międzyszkolnych.

SŁABE STRONY

1. Niektóre klasy mają problemy z niską frekwencją.
2. Aktywność uczniów w czasie zajęć lekcyjnych jest oceniana przez nauczycieli i gimnazjalistów jako średnia.
3. Uczniowie wskazują jako przyczynę braku aktywności: nudne lekcje, niezrozumienie materiału omawianego na lekcji, niechęć do nauczyciela.
4. Uczniowie często nie mają poczucia własnego wpływu na to, co dzieje się w szkole.
5. Nauczyciele nie najwyżej oceniają samodzielność uczniów w podejmowaniu własnych działań.
6. Tylko 45% badanych nauczycieli, 30% uczniów, 22% rodziców potrafiło wskazać konkretne przykłady działań zainicjowanych przez gimnazjalistów.

REKOMENDACJE

1. Należy prowadzić różnorodne działania wśród uczniów w celu poprawy frekwencji.
2. Powinno się wprowadzać metody i techniki nauczania, które wpłyną na podwyższenie poziomu aktywności uczniów na zajęciach szkolnych, dążyć do takiej organizacji zajęć, by były one atrakcyjne, omawiany materiał zrozumiały, warto też zadbać o pozytywne relacje z uczniem.
3. Należy częściej prowadzić zajęcia z wykorzystaniem ciekawych pomocy dydaktycznych, nowoczesnych technologii.
4. Nauczyciele muszą na bieżąco oceniać aktywność uczniów na zajęciach.
5. Należy motywować uczniów do podejmowania **samodzielnych** form aktywności na rzecz rozwoju własnego i szkoły.
6. Powinno się wspierać oraz doceniać działania zainicjowane przez uczniów.
7. Należy zachęcać uczniów do aktywności w pracach Samorządu Uczniowskiego, planowania i realizowania **własnych** pomysłów.